

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29. októbra 2014 v trestnej veci proti obvinenému **T. L. a spol.**, pre zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a iné, o sťažnostiach obvinených T. L. a L. R. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, zo dňa 3. októbra 2014, sp. zn. Tp 49/2014, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených T. L., nar. X. a L. R., nar. X., **sa z a m i e t a j ú.**

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomné sľuby obvinených T. L. a L. R. **sa n e p r i j í m a j ú.**

III. Väzba obvinených T. L. a L. R. **sa n e n a h r á d z a** dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nad obvinenými.

O d ô v o d n e n i e

Obvinení T. L. a L. R. sú (spolu s ďalšími obvinenými) na základe uznesenia vyšetrovateľa Kriminálneho úradu finančnej správy, Odbor závažnej colnej a daňovej kriminality, Pobočka Východ Prešov, pracovisko Košice, o vznesení obvinenia zo dňa 21. mája 2014 obvinení zo spáchania zločinu skrátenia dane a poistného formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/, písm. i/ Tr. zák., a to na skutkovom základe, ako je uvedený v napadnutom uznesení.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, uznesením zo dňa 3. októbra 2014, sp. zn. Tp 49/2014, podľa § 79 ods. 3 Tr. por.

zamietol žiadosť obvinených T. L. a L. R. o prepustenie z väzby na slobodu. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. neprijal písomný sľub obvinených T. L. a L. R..

Proti tomuto uzneseniu podali obvinení T. L. a L. R. v zákonnej lehote, prostredníctvom obhajcu, sťažnosti, ktoré odôvodnili tým, že od predchádzajúceho rozhodovania o väzbe boli zaistené nehnuteľnosti a motorové vozidlá uzneseniami prokurátorky Špecializovanej prokuratúry zo dňa 8. júla 2014 a 22. júla 2014 v spojení s rozhodnutiami sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu zo dňa 1. augusta 2014 a 8. augusta 2014, čím bola odňatá možnosť s nimi nakladať. V priebehu trestného stíhania boli zaistené všetky dostupné dôkazy, obvinené ďalšie osoby, ukončený pracovný pomer so zamestnancami spoločností. Podľa obvinených je ich nasledujúca podnikateľská činnosť v rožňavskom okrese vylúčená.

Obvinený T. L. ďalej poukázal na dĺžku trestného stíhania v inej veci za obdobný trestný čin, ktoré sa proti nemu vedie bez jeho zavinenia 11 rokov. Sudca pre prípravné konanie preto nemal túto skutočnosť zohľadniť pri odôvodňovaní preventívnej väzby.

Obvinený L. R. uviedol, že aj keď je konateľom spoločnosti B., nemá teoretické ani praktické skúsenosti s podnikaním, keďže je ešte študentom. Spoločnosť okrem prenájmu nevykonávala podnikateľskú činnosť.

Vzhľadom na uvedené obvinení navrhli zrušiť podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie a rozhodnúť o ich prepustení na slobodu v zmysle § 72 ods. 2 Tr. por., príp. nahradiť väzbu písomnými sľubmi alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. s prípadným uložením primeraných obmedzení.

K dôvodom sťažností sa prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „Úrad špeciálnej prokuratúry“) nevyjadril.

Podľa § 192 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako nadriadený orgán, v súlade s ustanovením § 192 ods. 1 Tr. por., v ktorom je vyjadrený obmedzený revízny princíp, potom ako nezamietol sťažnosť z dôvodov § 193 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ Tr. por., na základe sťažnosti preskúmal napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk, bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú alebo nie sú v sťažnosti uvedené, a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré by mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia. Pri plnení revízneho princípu preveril z právnej stránky, či v celom konaní, v priebehu ktorého sa vytvárali podklady pre napadnuté uznesenie, nedošlo k porušeniu Trestného zákona, Trestného poriadku alebo iných mimo trestných právnych predpisov, ktoré sú súčasťou právneho poriadku, lebo právo nemôže byť založené na neprávne.

Sťažnosť proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie je prípustná v súlade s ustanoveniami § 83 ods. 1, § 185 ods. 1, ods. 2 Tr. por., bola podaná oprávnenými osobami v zmysle § 186 ods. 1 Tr. por., v lehote stanovenej § 187 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd sa stotožnil s výrokom napadnutého uznesenia sudcu pre prípravné konanie, pretože zodpovedá stavu veci a zákonu.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že dňa 2. júna 2014 podala prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry na Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica, návrh na vzatie do väzby obvinených T. L., L. R. a J. P., stíhaných pre zločin skrátene dane a poistného formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/, písm. i/ Tr. zák., a to z dôvodov väzby u obvineného T. L. podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. a u obvinených L. R. a J. P. podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, zo dňa 3. júna 2014, sp. zn. Tp 49/2014, podľa § 72 ods. 3 Tr. por. nevyhovet návrhu prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry vziať obvinených do väzby a prepustil obvinených zo zadržania na slobodu.

V nadväznosti na sťažnosť podanú prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 10. júna 2014 podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie, podľa § 72 ods. 2 Tr. por. vzal obvinených T. L.

a L. R. z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. do väzby. Väzba u oboch začala dňa 10. júna 2014 o 15.30 hod. s tým, že do väzby sa započítala doba zadržania od 1. júna 2014 o 6.05 hod. do 3. júna 2014 o 20.00 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby Košice. Najvyšší súd súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. nahradil väzbu u obvineného J. P. písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka pôsobiaceho na Okresnom súde Poprad s tým, že obvinenému J. P. sa uloží obmedzenia zákazu vykonávať distribúciu motorových palív, minerálnych olejov a im podobných látok, povinnosť pravidelne sa dostaviť k probačnému a mediačnému úradníkovi a tomuto preukazovať zdroj svojich príjmov a hlásiť akúkoľvek zmenu miesta pobytu.

Na základe žiadostí obvinených T. L. a L. R., podaných prostredníctvom obhajcu, o prepustenie z väzby na slobodu, doručených Úradu špeciálnej prokuratúry dňa 2. septembra 2014, rozhodol sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, uznesením zo dňa 3. októbra 2014, sp. zn. Tp 49/2014 tak, že zamietol žiadosť obvinených o prepustenie z väzby na slobodu a písomný sľub obvinených neprijal.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že :

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä, ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa predovšetkým zaoberal dĺžkou konania o rozhodovaní o väzbe, a to od podania žiadostí až do predloženia veci najvyššiemu súdu. V danom prípade boli žiadosti obvinených doručené Úradu špeciálnej prokuratúry dňa 2. septembra 2014, ktorý ich následne po nevyhovení žiadostiam zo strany prokurátorky predložil dňa 18. septembra 2014 Špecializovanému trestnému súdu. Sudca pre prípravné konanie určil termín výsluchu obvinených pred rozhodnutím o väzbe na 26. septembra 2014. Nakoľko obvinení písomne súdu oznámili, že žiadajú rozhodnúť bez vypočutia, sudca pre prípravné konanie zrušil termín výsluchu. Dňa 23. septembra 2014 bolo súdu doručené doplnenie obvinených k žiadostiam o prepustenie z väzby s poukazom na to, že Úrad špeciálnej prokuratúry, po nevyhovení žiadostiam, tieto bez meškania nepredložil súdu. Sudca pre prípravné konanie rozhodol o predmetných žiadostiach uznesením zo dňa 3. októbra 2014. Uznesenie bolo obvineným doručené dňa 10. októbra 2014 a obhajcovi obvinených dňa 14. októbra 2014. Obhajca obvinených podal sťažnosti na poštu dňa 17. októbra 2014, ktoré boli súdu prvého stupňa doručené dňa 20. októbra 2014, resp. 21. októbra 2014. Spis bol najvyššiemu súdu predložený dňa 22. októbra 2014.

Od podania žiadostí obvinených po ich predloženie najvyššiemu súdu uplynuli skoro dva mesiace. V zmysle konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ako i Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky lehoty rátané na mesiace. Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, príp. doručením rozhodnutia (nález ústavného súdu II. ÚS 452/2010; Bezicheri c. Taliansko, Sanchez - Reisse c. Švajčiarsko).

V nadväznosti na uvedené sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu nekonal dostatočne urýchlene, keď od predloženia veci súdu prvého stupňa rozhodol

až po mesiaci. Pritom pôvodný termín výsluchu obvinených, kde bolo možné predpokladať rozhodnutie o žiadostiach, určil na 26. septembra 2014. Aj napriek zrušeniu určeného termínu z dôvodu žiadostí obvinených o rozhodnutie bez ich výsluchu, sudca pre prípravné konanie nerozhodol hneď, ale až dňa 3. októbra 2014. Pokiaľ sa jedná o následné predloženie spisového materiálu najvyššiemu súdu dňa 22. októbra 2014, je potrebné poukázať na skutočnosť, že predĺženie lehoty konania ovplyvnilo doručovanie uznesenia obvinených, ako i ich obhajcov, ktorý uznesenie prevzal dňa 14. októbra 2014 a sťažnosti obvinených podal na poštovú prepravu dňa 17. októbra 2014. Na súd prvého stupňa boli sťažnosti doručené rozdielne, a to sťažnosť obvineného L. R. dňa 20. októbra 2014 a obvineného T. L. dňa 21. októbra 2014.

Napriek tomu, že najvyšší súd konštatuje nekonanie v primeranej lehote, nemožno toto pochybenie samo osebe považovať za dôvod na prepustenie obvinených z väzby na slobodu, pretože každý prípad je nutné posudzovať individuálne a v kontexte s celým spisovým materiálom. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu a ESLP nevyplýva bez ďalšieho podmienka prepustenia obvineného z väzby, ak bolo vyslovené porušenie jeho práva na konanie v primeranej lehote.

V zmysle ustanovenia § 76 ods. 7 písm. b/ Tr. por. lehota väzby v prípravnom konaní pri zločine predstavuje 19 mesiacov, pričom základná lehota v prípravnom konaní v zmysle ustanovenia § 76 ods. 2 Tr. por. nesmie presiahnuť 7 mesiacov. Väzba obvinených T. L. a L. R. do dnešného dňa trvá 4 mesiace a 22 dní (so započítaním doby zadržania), teda nepresahuje zákonnú dĺžku väzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej zistil, že sudca pre prípravné konanie pri svojom rozhodovaní dodržal všetky formálno-procesné zákonné podmienky, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia podrobne a jasne zdôvodnil, na základe akých záverov trvajú dôvody väzby u obvinených T. L. a L. R. aj v súčasnosti. Predmetné rozhodnutie korešponduje s predchádzajúcim vo veci vydaným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. júna 2014, sp. zn. 5 Tost 22/2014, pričom od rozhodnutia najvyššieho súdu došlo v konaní k zmenám, ktoré však neoslabili dôvodné podozrenie, že obvinení spáchali predmetné skutky, naopak podozrenie ešte viac umocnili.

Ako vo svojich sťažnostiach uviedli obvinení, uzneseniami prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry zo dňa 8. júla 2014, sp. zn. VII/2 Gv 74/14/1000-92 a 22. júla 2014, sp. zn. VII/2 Gv 74/14/1000-100, v spojení s rozhodnutiami sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu zo dňa 1. augusta 2014 a 8. augusta 2014, sp. zn. Tp 64/2014 a Tp 65/2014, boli zaistené nehnuteľnosti a motorové vozidlá. Súčasne bol so zamestnancami spoločností, v ktorých obvinení vystupovali ako konatelia, rozviazané pracovné pomery. Týmto podľa obvinených mal odpadnúť dôvod tzv. preventívnej väzby.

Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom obvinených, u ktorých naďalej vzhliada dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Trestná činnosť, z ktorej sú obvinení dôvodne podozriví, prebiehala dlhšie časové obdobie, sofistikovaným spôsobom prostredníctvom viacerých spoločností, pričom obvinený T. L. je v súčasnosti trestne stíhaný za obdobné konanie v inej trestnej veci, kde mali byť skutky páchané do roku 2003. Možno prisvedčiť argumentom obvineného, že uvedené trestné stíhanie voči jeho osobe prebieha neúmerne dlho a v zmysle zásady prezumpcie neviny až do právoplatného rozhodnutia vo veci sa na neho hľadí ako na nevinného. Prebiehajúce trestné stíhanie však podporuje obavu z pokračovania v trestnej činnosti obvineným, pretože napriek skutočnosti, že sa proti nemu vedie trestné stíhanie, mal konať v rozpore so zákonom, a to opätovne v úmysle skrátiť štátny rozpočet Slovenskej republiky na spotrebnej dani z minerálneho oleja a na dani z pridanej hodnoty. Obvineným uvádzanú námietku o nemožnosti ďalšej podnikateľskej činnosti z dôvodu zaistenia majetku nepovažoval nadriadený súd za dôvodnú, pretože ako vyplýva z predloženého spisového materiálu, obvinený T. L. nevlastnil zaistený majetok. Rovnako nebol vlastníkom ani iných hnutel'nych a nehnuteľných vecí napriek tomu, že bol v rožňavskom okrese považovaný za úspešného podnikateľa.

Predmetnými uzneseniami boli zaistené motorové vozidlá a nehnuteľnosti patriace iba obvinenému L. R., ktoré podľa svojich vyjadrení získal z prostriedkov od rodičov. Najvyšší súd považoval tvrdenia obvineného za menej pravdepodobné, nakoľko obvinený nakúpil v priebehu krátkeho časového obdobia niekoľko nehnuteľností a to vkladom hotovosti na účet. Z uvedeného vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinený získal prostriedky trestnou činnosťou a tieto následne zlegalizoval nákupom hnutel'nych a nehnuteľných vecí.

Stavu veci a zákonu zodpovedá aj rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie v tej časti výroku napadnutého uznesenia, ktorým zamietol nahradenie väzby procesným

prostriedkom, a to písomným sľubom.

Neušlo pozornosti nadriadeného súdu, že sudca pre prípravné konanie neuviedol do výrokovej časti rozhodnutia zamietnutie nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, ale sa neprijatím dohľadu zaoberal len v odôvodnení napadnutého uznesenia s tým, že negatívne stanovisko postačuje uviesť v odôvodnení. S uvedeným názorom sa najvyšší súd nestotožnil. V súlade s aktuálnou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky aj najvyšší súd za zákonný a ústavne konformný považuje taký postup, keď o nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka sa rozhodne samostatným výrokom v uznesení. Potreba individualizácie výroku uznesenia, ktorým sa rozhodovalo o nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, vyplýva z relevantných ustanovení Trestného poriadku o väzbe a procesných prostriedkov o náhrade väzby a najmä z charakteru základného práva na osobnú slobodu. Zásah do osobnej slobody v podobe jej obmedzenia musí mať svoj jednoznačný základ vo výrokovej časti súdneho rozhodnutia, s ktorou zákon spája právne účinky a musí sa odzrkadliť aj v jeho samostatnom odôvodnení. Táto požiadavka je umocnená v prípade, ak procesné prostriedky nahradenia väzby navrhne obvinený. V danom prípade obvinení žiadali o nahradenie väzby aj dohľadom probačného a mediačného úradníka, preto sa sudca pre prípravné konanie mal s ich návrhom vysporiadať aj vo výrokovej časti rozhodnutia. Zároveň je v tejto časti odôvodnenie napadnutého uznesenia máťúce a nepreskúmateľné, pretože sudca pre prípravné konanie sa na str. 11 zaoberá dohľadom probačného a mediačného úradníka a na nasledujúcej strane opätovne uvádza, že negatívne stanovisko k dohľadu sa vo výrokovej časti neuvádza, pričom sa k nemu vzťahuje rovnaká argumentácia ako k písomnému sľubu, ktorý však sudca pre prípravné konanie vôbec neodôvodnil.

Napriek skutočnosti, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o procesných prostriedkoch nahradenia väzby pochybil, nepovažoval najvyšší súd za potrebné z formálnych dôvodov napadnuté uznesenie zrušiť, nakoľko sa použitím týchto inštitútov zaoberal pri rozhodovaní o sťažnostiach obvinených.

Argumenty obvinených uplatnené v sťažnostiach nepresvedčili najvyšší súd o tom, že právny záujem obvinených na osobnej slobode prevažuje nad rizikom naplnenia väzobných dôvodov, ktorú skutočnosť premietol do výroku vlastného uznesenia, ktorým rozhodol o nenahradení väzby obvinených dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijatia ponúknutých sľubov.

Najvyšší súd nepovažuje ponúknuté procesné prostriedky obvinenými za dostatočné na náhradu väzby. Tento názor primárne opiera o okolnosti prípadu, keď obvinení sú dôvodne podozriví zo spáchania rozsiahlej daňovej trestnej činnosti s nezanedbateľným stupňom sofistikovanosti a výšky škody spôsobenej štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky. V súvislosti s osobou obvineného T. L. nemožno opomenúť jeho prebiehajúce trestné stíhanie v obdobnej trestnej veci. Záver najvyššieho súdu, podľa ktorého nepovažuje ponúknuté procesné prostriedky za dostatočnú náhradu väzby v prípade obvinených, vyplýva z povinnosti súdu pôsobiť na upevňovanie zákonnosti, t.j. na dôsledné zachovávanie zákona.

Podľa výsledkov prieskumu napadnutého uznesenia a konania, ktoré mu predchádzalo, nadriadeným súdom neboli zistené také pochybenia pri aplikácii práva hmotného a procesného sudcom pre prípravné konanie alebo orgánmi činnými v prípravnom konaní, ktoré by odôvodňovali zrušenie napadnutého uznesenia, a preto podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. najvyšší súd sťažnosť obvinených T. L. a L. R. zamietol, pretože nie sú dôvodné a ďalšími samostatnými výrokmi rozhodol o nenahradení väzby obvinených procesnými prostriedkami - dohľadom probačného a mediačného úradníka a písomnými sľubmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. októbra 2014

JUDr. Gabriela Š i m o n o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová